

romániai magyar sajtó

A Magyar Újságírók Romániai Egyesületének időszaki szakmai lapja
IV. folyam, XX. évfolyam, 2024. 1-2. szám • Ingyenes példány

8
Erdéllyel
ismerkedtek
11 ország
kisebbségi
újságírói

4

16
Brassai Sajtófotó-
pályázat 2024

Témákban gazdag
riporttábor Szárhegyen

Megjelent legújabb riportkötetünk!

Egy évvel ezelőtt, 2023 őszén járt a MÚRE riporter csapata Négyfaluban és környékén, s rajzottak szét a Barcasági Csángó Alapítvány székházából a Barcaság magyarok lakta településeire.

Elcsépett szófordulatként hangozhat, pedig többszörösen igaz, hogy a Barcaság sok tekintetben különleges kistáj a maga nem kellőképpen felfedezett értékeivel, szórvány csángómagyar közösségével, ráadásul egy gazdag történelmű, modern nagyváros, Brassó közvetlen közelségében. A vidék történelme, népművészeti értékei, szokásai, társadalmi rétegződöttsége, életformája mind mind ezt erősíti. Reméljük,

riportjaink segítségével sikerül hitelesen bemutatni a barcaságiak múltját és jelenét, megmutatni mindazt, amitől egyedi és értékes, továbbá megrajzolni néhány érdekes és értékes barcasági személyiség portréját.

Az *Erdély nem ér véget a Feketeügynél* című könyvünk a tizenhat szerzőnek köszönhetően – Bajna György, Bögözi Attila, D. Mészáros Elek, Forró László, Gáspár Sándor, Kurta Andrea, Mihály Kriszta, Rácz Éva, Sarány István, Simonffy Katalin, Szentes Stefánia, Szucher Ervin, Szűcs László, Ujvári Ildikó, Vajda György, Veres Emese – lett riportkötet-sorozatunk egyik legterjedelmesebb, legszínesebb darabja.

Erdély nem ér véget a Feketeügynél

Riportok a Barcaságból

MÚRE 2024

Bajna György
Bögözi Attila
D. Mészáros Elek
Forró László
Gáspár Sándor
Kurta Andrea
Mihály Kriszta
Rácz Éva

Sarány István
Simonffy Katalin
Szentes Stefánia
Szucher Ervin
Szűcs László
Ujvári Ildikó
Vajda György
Veres Emesei

írásai és felvétele

Tartalom

- 4 Témákban gazdag riporttábor Szárhegyen
- 5 Értékeink nyomában Észak- és Közép-Bánátban
- 6 MI – tavasszal Kolozsvárt, ősszel Szovátán
- 7 MÚRE–RMPSZ együttműködési megállapodás
- 8 Erdéllyel ismerkedtek 11 ország kisebbségi újságírói
- 10 Farcádi Botond: Tízezer köszönet olvasóinknak
- 11 Kilencezeröttszázszor Jelen
- 12 Üdvözlét a Majomszigeten! Szamos, már az interneten is
- 13 Szilágyi Gödri Ildikó: Büszke vagyok azokra, akik otthon felvállalják a hagyományok őrzését
- 15 Lehet pályázni az AIPS 2024-es Médiadíjaira
- 16 Brassai Sajtófotó-pályázat 2024
- 25 Kitüntetett kollégáink méltatásai
- 26 Búcsú újságíró pályatársaktól
- 32 MÚRE-ősz, 2024, Szováta

romániai magyar sajtó

Alapítva: 1993

Kiadja a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete
közhasznú szakmai szervezet, Románia
kormány 1.220./2022. október 5-i
határozata értelmében
ISSN 973-97775-2-1

Felelős kiadó, felelős szerkesztő:
Szűcs László elnök

Postacím: 540027 Marosvásárhely – Tg. Mureș,
Tusnád utca 5. sz.

Web: www.mure.ro. Telefon: 0365-402-538.

E-mail: mure@mure.ro

Tipográfia: Benkő J. Zoltán, Vicsi Judith

Tördelés: Darabont Éva

Készült az Alutus Nyomdávalalattal,
Csíkszereda, felelős vezető: Hajdú Áron

RMDSZ

COMMUNITAS
ALAPÍTVÁNY

Itt van az ősz, újra együtt

Sovátai találkozónk előtt néhány nappal került nyomdába lapszámunk, két riportkötetünk bemutatói, Négyfalu és Szárhegy között. S készülnünk Csángóföldre, távlatosan Máramaroszigetre. Azt is tudjuk már, hogy a Teleki Oktatási Központban ismét sokan találkozunk, összesen közel hetvenen, október első hétvégéjén. A MÚRE Ősz egyaránt szól a média ma még ismeretlen jövőjéről, amit a mesterséges intelligencia megjelenése és elterjedése jelent, illetve az erdélyi magyar sajtó múltjáról, Kacsó Sándor pályaképének felidézése által. Ahogy a közszolgálati rádiós és tévés szerkesztőségek vezetőivel folytatott kerekasztal-beszélgetés a jelen viszonyai közt segít eligazodni.

Mindeközben tapasztaljuk, hogy a hagyományos újságírás helyzete nem javul, a szerkesztett tartalmak és az álhírek közti különbséget nem érzékeli kellőképpen a befogadó. Elsősorban a nyomtatott lapok, napilapok helyzete a legnehezebb, a kiadók nap mint nap megküzdenek a felszínen maradásért – különösen a sajtóra kedvezőtlen romániai viszonyok között.

Szeretnénk, ha ezekben a kérdésekben, éppen a mostoha hazai sajtóviszonyok okán minél gyakrabban emelnénk fel a szavunkat, mondanánk véleményyt többen s minél gyakrabban, ilyen tekintetben is legyünk aktívak, szolidárisak, ez legyen Egyesületünk egyik legfontosabb törekvése.

Szűcs László

A MÚRE új tagjai

Egyesületünk 2024-ben beiratkozott vagy felvételt nyert tagjai

Baranyi László, Marosvásárhely

Basa Emese, Nagyenyed

Bálint Zsombor, Marosvásárhely

Bán Kata, Székelyudvarhely

Beke Áron Kristóf (pártoló tag)
Budapest-Rijád

Bodoki Imre, Marosvásárhely

Csizmadia Attila Zsolt, Székelyudvarhely

Erdei Dániel, Nagyvárad

Farcádi Botond, Sepsiszentgyörgy

Farkas Réka, Sepsiszentgyörgy

Fóris Ferenczi Zoltán, Kolozsvár

Ionescu Nikolett, Nagyvárad

Jakabffy Tamás, Kolozsvár

Józsa Csongor, Székelyudvarhely

Kádár Zoltán, Marosvásárhely

Kovács Attila, Csíkszereda

Kötő Zsolt, Kolozsvár

Kurta Andrea, Csíkszereda

Légrádi Nagy Melinda, Mezőcsávás

Maksay Ágnes, Kolozsvár

Menyhárt Borbála, Marosvásárhely

Mihály István, Szászfenes

Moldován László Szabolcs, Csíkszereda

Nánó Csaba, Kolozsvár

Pataky István, Marosvásárhely

Sajó Norbert, Marosvásárhely

Szentes Stefánia, Lábnyik (Bákó m.)

Vajda Anna Noémi, Kisiratos

Vas-Gál Loránt Árpád, Marosvásárhely

Zilahi Csaba, Kolozsvár

Témákban gazdag riporttábor Szárhegyen

Májusban újabb hosszú hétvégét töltöttünk együtt a MŰRE idei első riporttáborában Gyergyószárhegyen (a moldvai csángó vidékre szervezett második táborunk szervezése ezekben a napokban zajlik). Több mint tizenöt újságíró kolléga volt jelen elsősorban Hargita és Maros megyéből a 2024-ben alapítása 50. évfordulóját ünneplő Kulturális és Művészeti Központban.

Bajna György, Bíró István, Bodo-lai Gyöngyi, Bögözi Attila, Forró László, Kulcsár Andrea, Kurta Andrea, Lengyel Erika, Mihály Kriszta, Péter Ágnes, Rácz Éva, Sarány Orsolya, Sarány István, Szucher Ervin, Szűcs László, Vajda György, Vlaicu Lajos, akik mellett szerzőként szerepel a riportkötetben **Nagy Miklós Kund, Székedi Ferenc és Oláh Gál Elvira,** valamint fotós kollégáink munkáira is. Rendhagyó módon, már a tábor idején megegyeztünk a készülő riportkönyv bemutatójának napjában is, erre október 26-án kerül majd sor Szárhegyen.

Pénteken este volt a szokásos, ezúttal bográcsgulyás főzéssel egybekötött kötetlen találkozó a hely-

béli közéleti, kulturális, egyházi élet képviselőivel. A kollégákat és a vendégeket Szűcs László mellett **Kolcsár Béla,** a művészeti központ menedzser-igazgatója, valamint az azóta a község lakói által tisztsgébe újra megválasztott **Danguly Ervin** polgármester köszöntötte (lásd fenti képünkön).

Mindenképpen rendhagyó, hogy a riporttábor újságíró résztvevői egyetlen településre fókuszáljanak, az elkészülő anyagokból összeálló kötet szerkesztési-tördelési munkálatai szeptember közepén megkezdődtek. Köszönet a részvételért minden tagunknak, a házigazdák-

nak pedig a hagyományosan szívélyes fogadtatásért.

A könyvben több írás foglalkozik Szárhegy múltjával, érdekes helyi emberek portréit rajzoljuk meg, természetesen szóba kerül a falu híres káposztájának a termesztése is, illetve a fél évszázados létét ünneplő művészeti központ is több kolléga számára kínált témát, különböző megközelítésekből.

Örömmel tapasztaltuk egyébként Szárhegyen, hogy ismét látogatható volt a Lázár-kastély, ahol korábban számos alkalommal tartott a MŰRE szakmai rendezvényt, díjátadó esteket.

Csoportkép a művészeti központ előtt

Értékeink nyomában Észak- és Közép-Bánátban

Befejeződött a Vajdasági Magyar Újságírók Egyesületének VI. Kárpát-medencei riporttábora

Erdélyi, felvidéki, magyarországi és vajdasági újságírók részvételével zajlott le Kisoroszon, a helyi Torontál Magyar Oktatási, Művelődési és Ifjúsági Központban a Vajdasági Magyar Újságírók Egyesületének VI. Kárpát-medencei riporttábora. Ennek keretében ezúttal néhány észak- és közép-bánáti település – Magyarittabé, Torda, Tóba, Magyarcsernye, Kisorosz, Töröktopolya és Nagyikinda – múltját és jelenét térképezték fel a résztvevők, ily módon igyekezve szélesebb körben is megismertetni, illetve az utókor számára is megőrizni azokat az értékeket, amelyek fontos szerepet töltenek be az ott élők mindennapjaiban.

– Rendkívül elégedettek vagyunk az idei riporttáborral, hiszen amellet, hogy mindvégig igen színvonalas munka folyt, a visszajelzések alapján mindenki nagyon jól is érezte magát Kisoroszon, ahol varázslatos környezetben fogadtak bennünket a házigazdáink. Külön köszönettel tartozunk Talpai Sándornak és csapatának a szívélyes fogadtatásért, és a minden várakozást felülmúló vendéglátásért, az ott élő kollégáknak a szervezői munkában nyújtott segítségükért, az interjúalanyainknak a tartalmas beszélgetésekért és természetesen mindenki másnak is, aki valamilyen módon hozzájárult a tábor sikerességéhez. A tábor utolsó napján, a tapasztalatok összegzésekor közösen megállapítottuk, hogy gazdag és sokrétű anyagot sikerült feldolgoznunk, amelynek egy részét minden résztvevő abban a médiumban fog publikálni, amelynek a képviselőjében a táborba érkezett,

a teljes anyag pedig a terveink szerint ezúttal is kötet formájában lát majd napvilágot, amely várhatóan a jövő év első felében jelenik meg a Délvidék felfedezése című sorozatunk hatodik részeként – nyilatkozta **Máriás Endre**, a Vajdasági Magyar Újságírók Egyesületének elnöke, a *Magyar Szó* főszerkesztő-helyettese. Hozzátette, a résztvevők közül többen is hangsúlyozták, már nagyon várják, hogy a kötetbemutató alkalmából mielőbb visszatérhessenek Kisoroszra, ugyanis a

település és annak hangulata igen csak elnyerte a tetszésüket.

A MÜRE képviselőjében a nagyszerűen szervezett riporttáborban Bögözi Attila, Ambrus Attila, Sarány István és Szűcs László vett részt. A hétvége folyamán a kollégák kézbe vehették a VMÜE előző, a nyomdából frissen érkezett riportkötetét, a *Délvidék felfedezése* sorozat ötödik darabját.

A Magyar Szó napilap
2024. augusztus 26-i cikke nyomán

Díjazott kollégák

Sarány István, újságíró, könyvszerkesztő, a *Hargita Népe* napilap felelős szerkesztője a Magyar Arany Érdemkeresztet vette át szeptemberben.

Ambrus Attila, újságíró, a *Brassói Lapok* főszerkesztője, az Erdélyi Református Egyházkerület főgondnoka, ugyancsak szeptemberben vehette át a Magyar Érdemrend Lovagkeresztjét.

Szekernyész János, újságíró, közíró, helytörténész augusztusban lett Temesvár díszpolgára.

Sipos Erzsébet újságíró, közíró, a *Heti Új Szó* munkatársa júliusban vehette át a Végváron szervezett ünnepségen a Pesty Frigyes-díjat. Gratulálunk!

MI – tavasszal Kolozsvárt, ősszel Szovátn

Szintlépés öt promptban, mesterséges intelligencia (MI) a médiatartalmak gyártásában címmel Balázs Aaron prompt engineer tartott előadást áprilisban Kolozsváron, a BBTE Politika-, Közigazgatás és Kommunikációtudományi Karának amfiteátrumában a MÚRE és a BBTE Újságírás és Média Intézetének közös rendezvényén.

Balázs Aaron, a workshop vezetője, vállalkozó és reklámszakember, a Cápák Között és az Imperiul Leilor üzleti TV show-k résztvevője, a Pine Lines ügyvezető partnere és a BIKKLA alapítója. Tanulmányait a Kolozsvári Képzőművészeti Egyetem Fotó-Videó-Számítógépes Képfeldolgozás tnszékén végezte, majd Bukarestben végigjárta a reklám kreatív szakmája minden szintjét egészen a Balkán régiós kreatív igazgatói pozícióig. Ezt követően megalapította a Székely Dizájn Légió design ügynökséget, ahol olyan neves ügyfelekkel dolgozott, mint a Microsoft, a Piraeus Bank és a Superbet.

2023-ban csatlakozott ügyvezető partnerként a Pine Lines marketing és MI konzultációs ügynökséghez, amely vállalkozás célja, hogy az erdélyi kis- és középvállalkozók számára is elérhetővé tegye az MI alapú üzleti megoldásokat.

Előadásai és workshopjai során Balázs Aaron nagy hangsúlyt fektet az interakcióra, arra, hogy a résztvevőket aktívan bevonja a tanulási folyamatba. Célja, hogy a megoldásokat ne csak bemutassa, hanem a hallgatóság számára is megtapasztalhatóvá tegye, így segítve őket a saját üzleti kihívásaik megoldásában.

A kolozsvári rendezvényt követően egyes kollégáink az MI rendszeres használói lettek, s ekkor felvetődött, hogy a foglalkozást folytatni érdemes, ezért hirdettük meg ismét, nagyobb időkeretben a szováti szakmai találkozó nyitónapjára. Ennek kapcsán, mintegy kedvcsinálónak fogalmazta meg az alábbiakat **Bartha Csaba**, az Igazgatótanács tagja, a Temesvári Rádió szerkesztője:

Jó ideje szinte nap mint nap szembejön velünk a mesterséges intelligencia, mint kifejezés, vagy mint ennek a termékei az interneten, a közösségi hálón, cikkek, képek vagy videók formájában. Az új generációs mobiltelefonokat eleve így gyártják, és ma már van

olyan távol-keleti ország, ahol az egyik rádióban már a mesterséges intelligencia (MI) által generált lemezlovas keveri a zenéket, a fiatalok közt nagy népszerűségnek örvendő.

Szóval már rég a nyakunkon MI, ha tetszik, ha nem.

Tavasszal részt vettem a Pine Lines ügynökség egy online bemutatóján. Addig nagyon távolinak tűnt számomra az MI. Hát bevallom teljesen ledöbbsentem, hogy mekkora segítség lehet az újságírók számára is. Azóta szinte naponta használom.

És itt most nem csak arra gondolok, hogy az MI helyettünk rákeres egy adott témára az internet bugyraiban, hanem ha ügyesen kérjük fel, 80-90%-ban információk tömkelegét tárja elénk, attól függően, hogy mennyit kérünk tőle: 30-40 sort, három oldalt, vagy egy teljes dolgozatot. Sőt, kérhetjük, hogy fogalmazzon tömören, mint egy rádiós, vagy bővebben, mint egy hír-ügynökségi újságíró.

Az említett bemutatón, egy jégkorong mérkőzés jegyzőkönyve alapján az MI (megfelelő utasításokkal, és ez a lényege az egésznek!) megírt egy több oldalas beszámolót a mérkőzésről, nagyon hitelesen, majd egy hírt csinált belőle, aztán rádiós sporthírt, amit végül egy mesterséges hang olvasott fel, abszolút hitelesen. A hab a tortán pedig a videó változat volt, amikor a hírolvasót láthattunk is képernyőinken.

Szóval érdemes megismerni, kicsit közelebből is! Tudom, sokan azt mondják, az MI nem fog egy jó recenzíót írni, vagy egy alapos színházi kritikát, de segíthet abban, hogy az említett műfajokhoz szükséges infókat másodpercek alatt tálalja abban a formában, ahogyan mi szeretnénk.

Többen is érdeklődtek egyesületünkben az MI iránt, ezért szervezzük a szováti eseményt, de bátran ajánlom azoknak is, akik fenntartással nézik ezeket a mesterséges dolgokat és esküsznek a hagyományos újságírásra. Nekik is hasznukra lesz ez a délután.

MÚRE–RMPSZ együttműködési megállapodás

Az 1991-ben alakult **Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége (RMPSZ)**, mint a magyar tannyelvű óvodai, elemi és középiskolai oktatás szakmai, érdekvédelmi és érdekképviseleti szervezete, valamint az 1990-ben alakult **Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE)**, melyet Románia Kormánya az 1220-as számú, 2022 október 5-én kelt Kormányrendelettel közhasznú társasággá nyilvánított, mint a romániai magyar médiában dolgozó újságírók szakmai szervezete, mint Romániában, saját alapszabályzataik alapján működő, a román bíróságon törvényesen bejegyzett, és a román törvényeket tiszteletbe tartó politika-mentes, szakmai szervezetek, jelen együttműködési megállapodásban kijelentik, hogy szakmai szervezetekként, együttműködésükkel is a romániai magyarság alapvető céljait szolgálják, a pedagógusok, valamint a sajtó sajátos eszközeivel, de összehangolt, közös erőfeszítésekkel, a magyar közösség érdekében kívánják előmozdítani, a szabadságjogok, a demokratikus közélet, a jogállam keretei között.

1. Jelen megállapodás aláírásával a Felek vállalják, hogy együttműködnek a szakma érték- és érdekképviseleti kérdéseinek kölcsönösen előnyös megoldását érintő ügyekben. E célkitűzés megvalósítása érdekében a Felek közös szemináriumokat, szimpóziumokat, konferenciákat, kerekasztal beszélgetéseket, tematikus munkatalálkozókat, workshopokat szerveznek, melyek konkrét tematikáját a MÚRE Oktatási szakosztálya és az RMPSZ illetékes bizottsága közösen dolgoznak ki.

2. A MÚRE, saját eszközeivel és a média nyújtotta lehetőségekkel támogatja az RMPSZ-t az oktatást segítő anyagok és dokumentumok

szerkesztésében, nyomtatásában, fordításában, terjesztésében, hírlevelek, szórólapok, albumok, folyóiratok, könyvek, antológiák, poszterek, bannerek, naptárak, plakátok, hangkazetták és videók, valamint multimédiás anyagok készítésében.

3. A MÚRE médiapartnerként közreműködik az RMPSZ rendezvényeinek népszerűsítésében, a Felek közös oktatási és kulturális tevékenységek szervezésével elősegítik a romániai magyar kisebbség etnikai, kulturális, nyelvi és vallási identitásának megfelelő megőrzését, erősítését és kifejezésre juttatását.

Szűcs László és Burus Siklódi Botond a megállapodás aláírása után

4. A MÚRE egyik fontos célkitűzése az Erasmus+ programba való bekapcsolódás, hatékony szerepet vállalni számos fejlesztési és hálózatépítési tevékenységben, melyek az újságírók szakképzettségének stratégiai fejlesztését, a szervezeti kapacitásépítést, illetve olyan együttműködési partnerségek létrehozását célozzák, amelyek innovatív megoldások kidolgozását és a bevált módszerek átadását és át vételét teszik lehetővé. Ezen törekvéseiben a MÚRE-t az RMPSZ saját tapasztalatainak megosztásával, illetve közös projektekben való részvétellel kívánja segíteni.

5. A Felek jelen Együttműködési megállapodás keretében olyan tevé-

kenységeket is fel kívánnak vállalni, mint közös kutatások, közös szakmai rendezvények, együttműködés szak- és felnőttképzési projektekben, továbbá bátorítják és támogatják szaktestületeinek a közeledését, és kifejezik azt az elhatározásukat, hogy munkabizottságaik, szakosztályaik a jövőre vonatkozóan ne csak szakmai vonalon, közös projektek keretében dolgozzanak együtt, hanem, bármely más területen, mint például, közös kulturális, sport és szabadidős programok megszervezése, lebonyolítása, a két szakmai szervezet tagjainak egymás megismerése érdekében.

6. A MÚRE elsősorban a felsőoktatásban oktató tagjai, illetve újságírók szakos egyetemi hallgató tagjai által vállalja középiskolákban előadások, kerekasztal beszélgetések szervezését tanárok és diákok részére a média szerepéről, a médiatudatosságról, a közösségi oldalak hatásáról.

7. Az RMPSZ támogatja a MÚRE-nak azt a törekvését, hogy saját rendezvényei színvonalának emelése érdekében, országos jelentőségű programjainak helyszínévé – előre egyeztetett időpontok és kölcsönösen előnyös feltételek alapján – az RMPSZ szavátai Teleki Oktatási Központját kívánja megtenni.

8. Jelen együttműködési megállapodást a Felek határozatlan időre kötik, bármelyik fél kérésére, bármikor felbontható.

9. A Felek jelen megállapodás át tanulmányozását és értelmezését követően, mint akaratukkal mindenben egyezőt aláírták.

10. A jelen Együttműködési megállapodás aláírása pillanatában lép hatályba, módosítása kiegészítő jegyzékkel bármikor lehetséges.

2024. február 24. Szovátafürdő

Erdéllyel ismerkedtek 11 ország kisebbségi újságírói

Csíkszeredában tartotta meg májusban éves közgyűlését az Európai Kisebbségi és Regionális Nyelveken Megjelenő Napilapok Egyesülete (European Association of Daily Newspapers in Minority and Regional Languages – MIDAS), amelynek 27 tagja 12 ország (közte Románia) 11 kisebbségét/nyelvét képviseli. A 2001-ben alakult szervezet a múlt heti eseményen újabb taggal bővült, így a hozzá tartozó, a tájékoztatás mellett az identitás megőrzését szolgáló sajtókiadványok immár 12 nyelven jelennek meg.

Az egyesület tagjai között vannak olaszországi szlovén és német, németországi dán és szorb, spanyolországi katalán és baszk, finnországi svéd, litvániai lengyel stb. napilapok, de hat magyar újság is: a pozsonyi *Új Szó*, az újvidéki *Magyar Szó*, továbbá Erdélyből a *Nyugati Jelen*, a *Bihari Napló*, a *Hargita Népe* és a *Szabadság*. Romániából egy ötödik lap is tag, a Bukarestben megjelenő *Allgemeine Deutsche Zeitung*.

A közgyűlést immár második alkalommal tartották Romániában: miután 2007-ben a *Szabadság* volt a házigazda, ezúttal a *Hargita Népe* látta vendégül az Európa szinte minden szegletéből összesereglett újságírókat.

A résztvevők május 10-én a csíkszeredai megyeháza tanácstermében a *Kisebbségiként Európában – Helyzetkép, kihívások, megoldások* című konferencián vettek részt.

A jelenlévőket elsőként Slezákné Kovács Edit, a MIDAS elnöke, a már említett felvidéki – országos terjesztésű – napilap igazgatója köszöntötte, aki úgy fogalmazott: „Ez a konferencia sokat segíthet abban, hogy mi, akik kisebbségi lapot írunk, jól eligazodjunk az élet dolgaiban. Ez rendkívül fontos, mert a kisebbségek elsősorban a saját nyelvükön

írott lapokból, weboldalakról tájékozódnak. Felelősségünk hatalmas, és ahhoz, hogy ezt a felelősségvállalást teljesíteni tudjuk, nagyban hozzájárul a *Hargita Népe* azzal, hogy ezt a konferenciát megszervezte” – mondta Slezákné Kovács Edit.

A folytatásban Borboly Csaba, a Hargita Megyei Tanács elnöke és Korodi Attila, Csíkszereda polgármestere köszöntötte a résztvevőket, majd Vincze Loránt EP-képviselő, a FUEN (Európai Nemzetiségek Föderatív Uniója) elnöke tartott rövid előadást az európai kisebbségek helyzetéről, átfogó képet nyújtva az EU-s szinten, az EU-s intézményekben a kérdéskört érintő, minduntalan megtapasztalható problémákról, nehézségekről. Ezek sorát Hajdu Gábor parlamenti képviselő folytatta, aki a kisebbségi jogokról és azok hazai alkalmazásáról értekezett szociális, történelmi és politikai kontextusban, rávilágítva azokra a romániai esetekre (például újra-államosítás, területi átszerveződés stb.), amelyek mutatják, hogy a magyar kisebbség helyzete korántsem annyira mintaértékű, amint azt a többségi politikusok elhitetni próbálják.

Szűcs László, a Magyar Újságírók Romániai Egyesületének (MÚRE) el-

nöke a 34 éves egyesület tevékenységét ismertette dióhéjban a külföldi újságíró kollégákkal, majd a *Szabadság* volt munkatársa, Sarány Orsolya, a Debreceni Egyetem PhD-hallgatója tartott érdekes előadást *Párhuzamos társadalmak és a média – A valóságkonstrukció diszkurzív stratégiái a székelyföldi magyar és román nyelvű nyomtatott sajtóban* címmel, arra reflektálva, hogyan, milyen eszközöket használva ismertette ugyanazt az eseményt – jelen esetben az úzvölgyi katonai temetőben történeteket – a hazai magyar illetve a román sajtó. A délelőtti program zárásaként Rácz Éva, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem oktatója a romániai magyar kisebbségi médiáról és a romániai magyar fiatal médiafogyasztók – az újságírás szempontjából optimistának nem nevezhető – szokásairól beszélt minden részletre kiterjedően, illetve összehasonlítva a jelenlegi és a mintegy tíz évvel korábban általa tapasztalt helyzetképet.

Délután a közgyűlés immár a nyilvánosság kizárásával folytatódott, de a szervezet belső ügyei mellett további két érdekfeszítő előadás is terítékre került. Előbb a dél-tiroli, pontosabban bolzanói Eurac Research intézet kutatója, Sergiu Constantin értekezett az európai kisebbségvédelmi normákról és mechanizmusokról, azt firtatva, vajon még mindig relevánsak-e azok a jelenlegi geopolitikai környezetben. Ezután pedig Sara Badilini, a hír- és információs weboldalak minősítési rendszerét kidolgozó NewsGuard munkatársa mutatta be, Újságírás és médiaműveltség című előadásában, hogy hogyan védhetjük meg a kisebbségeket a félretájékoztatástól, fogódzót nyújtva ahhoz, hogyan ismerhetjük fel az álhíreket vagy a mesterséges intelligencia se-

A vendégek és a házigazdák közös csoportképe Farkaslakán

gítségével generált, pénzszerzés céljából létrehozott weboldalakat. Ami pedig a MIDAS belső ügyeit illeti, mindenképpen nyilvánosságra kívánczik, hogy az érintettek online bekapcsolódása, illetve bemutatkozása után a közgyűlés új napilapot fogadott tagjává: a spanyolországi Galícia tartományban galíciai nyelven megjelenő *Nós Diario* kiadványt. A galegó nyelven megjelenő újságot 2020-ban alapították Santiago de Compostelában; a portugál nyelvvel szoros rokonságban álló galíciait mintegy hárommillió ember beszéli.

A rendezvény első napja a szervezet rangos szakmai díjainak kiosztásával zárult, a gálaesten előbb a MIDAS-, majd a Habsburg Ottó-

díjat osztották ki. Előbbit Péter Ágnes, a *Hargita Népe* fiatal újságírója kapta, a neves, Kossuth-díjas fotóművésszel, Kornis Péterrel készített, *Ez életem legszebb könyve* címmel megjelent mélyinterjújáért. A már négy éve a *Hargita Népe*-nél dolgozó újságírót Burus János Botond, a *Hargita Népe* főszerkesztője méltatta, aki azt hangsúlyozta, e szakmai elismerés az interjún túl a díjazott kiváló kisebbségi újságírói munkájáért is jár.

A Habsburg Ottó-díjat a többségi médiából származó, kisebbségi témákkal foglalkozó újságíróknak ítélik oda évről évre; idén az elismerés Marius Cosmeanut illette meg. A korábban a *Cotidianul* és a *România Liberă* napilapokban is több

éven át közlő, jelenleg a *Szabad Európa Rádió*-nál dolgozó és saját blogot vezető, marosvásárhelyi születésű újságíró az évek során számos cikket írt kisebbségi témákban, illetve magyar személyiségekről, akiknek „még az ékezetet is kiteszi a nevére, ami mifelénk ritka. Mi több, adott esetben még csak nem is azt mondja, hogy „magyar”, hanem azt, hogy „székely”, miközben tudjuk, hogy a román politika és a románság jó része kategorikusan elutasítja a Székelyföld létezését” – emelte ki laudációjában Cosmeanu érdemeit Balázs Bence, a *Szabadság* főszerkesztő-helyettese, úgy fogalmazva: a díjazott mindig a magyarok barátja volt, attól függetlenül, hogy éppen merről fúj a szél.

Másnap a több országból érkezett vendégek Erdély nevezetességeivel ismerkedhettek – már amennyire egyetlen nap alatt erre lehetőség van. A szervezők így a Székelyudvarhely közelében lévő Mini Erdély Parkba kalauzolták el őket, onnan pedig Farkaslakára, Tamási Áron – ma emlékházként működő – szülőházába, végül pedig a csíkszépvízi, igen látványos Székely Határőr Emlékközpontba.

A csíkszeredai díjátadás résztvevői, középen Slezák Edit, a MIDAS elnöke

A Szabadság napilapban
megjelent tudósítás alapján

Tízezer köszönet olvasóinknak

Szólhatna eme ünnepi vezércikk arról a csodáról, hogy egyáltalán vagyunk még. Mert korántsem oly egyértelmű ez olyan korban, amikor a nyomtatott sajtónak esélye sincs nemhogy nyerni a hírversenyben, de benevezni sem abba. Olyan időben, amikor az olvasói szokások átalakulásának szépítésével takarjuk a kegyetlen igazságot, miszerint egyre kevesebben olvasnak – nemhogy Háromszéket vagy nyomtatott újságot, hanem egyáltalán: betűket, szavakat, mondatot.

Ünnepelhetnénk, hogy mi még itt mindig vagyunk. Hogy az új média korában, amikor a kommunikációs szakértők emberek helyett immár felhasználókról beszélnek, akik az egyperces videókat is hosszúnak ítélik, mi még nem átalunk negyedórákat kitöltő „tartalmakat”, célratoró, pontos tájékoztatást kínálni a körülöttünk zajló, helyben történő világról.

Vagy szólhatna eme ünnepi vezércikk arról, mennyi minden rejlik a betűk mögött. Kíváncsiság, izgalom az újságíró lelkében. Feszültség, stressz, idegesség, néha düh az estébe, olykor éjszakába nyúló munkafolyamat során. Hajnalosan útnak induló sofőrök, kora reggel sietve lépdelő lapkihordók. Öröm és hála

Farcádi Botond főszerkesztő köszönti a Háromszék 10.000 számát ünneplőket

minden reggel, amikor az újságosbódében sorban állnak az emberek, a postaládából izgatottan veszik ki a lapot, a kávé illata pedig több ezer háromszéki otthonban a friss újság nyomdászágával keveredik.

De mégiscsak arról kell szólnia eme ünnepi vezércikknek, ami a legfontosabb, ami nélkül e tízezredik lapszám nem jelenhetne meg: Önökről, a tisztelt olvasókról. Akiket ismerünk. Sokukat személyesen, másokat megjegyzéseikből, kritikáikból, gratulációikból, észrevételeikből, köszöneteikből. S ha olvasóink kapcsán szólhat eme ünnepi vezércikk kicsit rólam is, hát bevallom: lopva örül-

ni szoktam akkor, amikor kollégáim éppen idegesek. Amikor csörög a telefon a szerkesztőségben, és szól a panasz, hogy valamelyik utcába ma nem jutott el az újság. Mert lebetegedett a kézbesítő, mert elakadt az autó – a terjesztés, kézbesítés rengeteg bajjal, buktatóval jár, gyakorlatilag lehetetlen, hogy e láncolatba olykor ne csússzon be kisebb baki, amit gyorsan orvosolni kell, és amihez az esetek elsőprő többségében megértően viszonyulnak előfizetőink. Attól még rettentően kellemetlen számunkra minden reklamáció, de miközben kollégáim a lehető leggyorsabban próbálják megoldani a problémát, néhány pillanatig titkon mégis boldog vagyok. Mert ilyenkor mutatkozik meg leginkább az a hihetetlenül erős ragaszkodás, amit hűségese olvasóink tanúsítanak a lap iránt: amikor már-már kétségbeesetten kérdezik, hogy mi lesz akkor velük aznap újság nélkül, mert annyira megszokták, annyira hozzájuk nőtt, hogy nem is tudják elképzelni a napjukat *Háromszék* nélkül.

Tízezerszer tízezer köszönet is kevés lenne az ilyen szavakért. Mert újság addig van, amíg hiányzik, ha nincs.

Kilencezerötszázszor Jelen

A **Nyugati Jelen** ennyi lapszámot tudhat maga mögött. 9500-szor tettünk le híreket, tudósításokat, riportokat olvasóink asztalára.

2022. május 26-án, amikor a 9000. lapszámot ünnepelte maroknyi csapatunk, azt írtuk volt, hogy megcéloltuk a tízezrediket is, „ha a Jóisten és Önök is úgy akarják”! Egyelőre a felét megvalósítottuk, és ez a szórványban megjelenő sajtó számára oly nehéz időkben egyál-

talán nem csekély fegyvertény. A cél adott, eléréséhez a Jóisten mellett hűséges olvasóink kitartására is számítunk!

A közös fotóról a kollégák és a munkatársak közül többen is igazoltan hiányoznak, de munkájukkal, lelkesedésükkel velünk, Önökkel vannak.

A megjelent 9500 lapszámért köszönet valamennyiüknek – a lap tulajdonosának, Böszörményi Zoltán-

nak, aki hosszú évek óta támogatja a Nyugati Jelen, a volt (kegyelettel gondolunk azokra, akik örökre eltávoztak) és jelenlegi szerkesztőségi tagoknak, a külsős munkatársaknak, mindazoknak, akik a lap előfizetőkhöz való eljuttatásában működnek közre, és nem utolsósorban Önöknek, kedves, hűséges olvasóinknak!

2024. június 20.

Az aradi napilap csapata a Jelen-ház udvarán tortával ünnepelte a jubileumot

Üdvözlét a Majomszigeten!

Március 15-én, a sajtószabadság napján jelent meg az online térben a *Majomsziget.ro* ifjúsági lap, a közel három és fél évtizede alapított váradi ifjúsági hetilap szellemi örököseként.

A Bihar megyei Középiskolások egyesülete, a Maktet kiadásában megjelenő online lap főszerkesztője Andó Réka, aki a Partiumi Egyetem magyar irodalom szakán végzett. A Majomsziget olvasottsága elsősorban a nagyváradi, Bihar megyei középiskolások körében terjed, több publikációja komoly vitákat generált.

Szerkezetileg a **FŐFOLYOSÓ** főrumként működik, ezen belül négy tematikát jelenít meg. A **Diákszó(sz)** a helye a komolyabb témák kibeszélésének, fiatal szerzők írnak jelenségekről, konfliktusokról. A **Cigisarok** azt szeretné megjeleníte-

ni, amiről egy tízperces szünetben beszélgetnek a fiatalok. Egy másik rovatban lehetőséget kínálnak a **Tanári szemszög** bemutatására. A **Pályaválasztó** szolgáltatóként igyekszik tanácsokat adni az ifjaknak.

A másik nagy témacsoporthoz, az **ÉLET+MÓD** részhez is négy rovat tartozik: a **BulVárad** (színes hírek fiatal szemszögből), a **DIY** (azaz do it yourself/csináld magad), a **Bjúti** szépségápolási tippeket kínál, míg a **Gamer** újdonságokat videójátékokról.

A harmadik témacsoport a **LYUKASÓRA** a szabadidő értelmes és/vagy kellemes eltöltésében segít, az itt megnyitható rovatok címei önmagukért beszélnek: **Movie corner**,

Music Hall, Party Island, Reading Room.

A **PUSKA** segíteni próbál, ezen belül a **Súgó** praktikus tanácsokkal vizsga előtt állóknak. Ugyanott szerepelnek **Videók** feladatmegoldásokról, sikeresen vizsgázók példái. A **Szókírákó** egy-egy kevésbé ismert szó magyarázatával szolgál.

A Majomsziget **Podcast** beszélgetései vitakész anyagokkal jelentkeznek, témái: bullying, iskolai öltözködés, házi feladatok mennyisége, önkéntesség, illetve mennyire készítek fel az iskola a való életre?

A **Zárt osztály** a diákírók, rajzolók, zenészek, egyéb kreatívok gyűjtőhelye, továbbá helyet biztosítanak a Bihar megyei magyar iskolai lapoknak.

Szamos, már az interneten is

A Szatmár megyei magyar sajtó számára súlyos veszteség volt a nyomtatott napilap, a *Szatmári Friss Újság* megszüntetése az érdektelen és felelőtlen kiadó „jóvoltából”. A megyében nyomtatott kiadványként továbbra is kitart a *Nagykároly és Vidéke* hetilap, s nemrég ünnepelte alapítása 10. évfordulóját a *Sugárút* kulturális folyóirat. A napilap online változata egy ideje a *Friss.ro* címen érhető el, s ugyancsak az online térben működik a *Szatmár.ro*, mely sajnálatos módon nem rendelkezik impresszummal.

A havonta megjelenő, újság formátumú, a Szatmár megyei Hagyományőrző Forrásközpont kiadásában megjelenő, ingyenesen terjesztett *Szamos* 2019-ben jött létre, a szatmári folyóirat-kultúra gazdag hagyományainak folytatójaként. A lap internetes változata 2024 nyaratól érhető el a világhálón. Önmeghatározása szerint kulturális, társadalmi, közéleti folyóirat, de tág teret enged az irodalomnak, színháznak, képzőművészetnek, zenének, helytörténetnek, kerekasztal-beszélgetéseknek. Kezdetektől fogva missziójának tartja a tehetséges fiatal pályakezdők felkarolását. Ennek érdekében jött létre a Diákirodalom rovat.

A *Szamos.ro* portálként részben a nyomtatott lap kínálatára támaszkodva, részben önálló tartalmakkal igyekszik minél szélesebb keresztmetszetet adni a szatmári magyarság kulturális életének.

Büszke vagyok azokra, akik otthon felvállalják a hagyományok őrzését

Simonffy Katalin négyfalui riporttáborunkat követően kérte meg kollégáját, Szilágyi Gödri Ildikót, az RTV Magyar Adásának szerkesztőjét – akit műsorvezetőként a barcasági csángók ünnepi viseletében láttott 2014-ben, a Gyimesekben megrendezett puliszkafőző fesztiválon – írja meg emlékeit szülőföldjéről és a családi örökségként őrzött viseletről.

Négyfalusi csángólánysként kerültem fel Bukarestbe a kilencvenes évek elején. Azért kezdem ezzel, mert tudott dolog, hogy régen hétfalusi csángók érkeztek a fővárosba. Itt szolgáltak bojárknál, és itt verődött össze egy jó kis közösség, akikből megalakult a bukaresti evangélikus gyülekezet is. Persze, azóta sok minden változott, ma már alig beszélhetünk magyar gyülekezetéről, de amikor én ide jöttem, akkor még eléggé élt itt a csángó hagyomány, és emlékszem, hogy a 2000-es évek elejéig bizony ünnepnapokkor volt, aki még felöltözött, vagy egy-egy félve őrzött ruhadarabot magára öltött. Nekem akkor az nagy élmény volt, olyannyira, hogy lévén egy viselet öröklője, egyszer én is felvettem egy istentiszteletre csipkeujjú inget a mellénnyel.

Azt hiszem, a mi családunk formabontó volt. Olyannyira, hogy a ruhám darabjai több helyről is származnak. Négyfalusi vagyok, mind anyai, mind apai ágról. Két teljesen eltérő környezetű, foglalkozású család, de mindkét ágról őrződtek meg jellegzetes tárgyak, hagyományok. Apám részéről az volt a családi törvény, hogy a ruhákat csakis *leánygyermek leány-gyermeke* örökölheti. Így mi onnan elméletileg nem láthattunk semmit, gyakorlatilag vi-

szont igen. Hisz jóapámnak volt egy nagynénje, akinek nem volt gyereke, és aki átlépeve a szokásokon, édesapámnak ajándékozta ruhájának legféltettebb darabját, az övet. Azt biztos tudod, hogy az öv, de főleg a köszönytyű csakis a gazdagoknak volt. Az öv megvolt mindenkinél, de ott is létezett megkülönböztetés. Az övön lévő kövek száma, eredete tükrözte a család társadalmi helyzetét.

Az én ruhám elég színes, nem hámosrokolyás, hanem a szászos beütésű. Ugyanis anyukám ágán Páter nagyapám szász származású, így a népviseletünk igencsak keveredett. Nem tudom, hogy anyai nagyanyámnak mi volt meg, és mi nem, mert ők hatan voltak testvérek: két fiú és négy lány, így minden lánynak varrtak ruhát általában, náluk csak hármuknak, mert az egyik lány „világi” volt, megtagadta az úgymond falusi hagyományokat, ki akart ebből lépni, nagyvárosi is lett, egy ideig. Ő volt Katus néni, akire most is emlékszem – ugyanis Négyfaluba ment férjhez egy szabóhoz – hogy mindig úriasan öltözködött, a lakása modernül volt berendezve, eltérően nagymama többi testvérétől, akik a szülők, nagyszülőktől örökölt bútorok között, a csángó hagyatékban éltek le az életüket.

Visszatérve arra, hogy én mikor is szembesültem először a csángósággal, azzal, hogy létezett egy népviselet. Anyai ágról volt egy nagybácsi, aki csángó bútorokkal berendezett nagy, polgári házban élt. Jellegzetes módon egy támlás ágyban aludt, feje fölött volt az apja, anyja, az ő katonai, valamint az esküvői fotója. A szép szoba közepén, egy hatalmas asztalon István bácsi a családfát rajzolta. Gyermekeként mindig ott ücsörögtem mellette, s szívtam magamba a háborús történeteket, miközben rajzolta a sokféle elágazó fát. Egyszer megkért, hogy a szekrényéből vegyek ki valamit. Ahogy kinyitottam ennek ajtaját, ölembe hullott egy furcsa ruharab. Egy hálóing, tudtam, hogy az öreg egyedül él, kérdeztem kié ez a furcsa hálóing, és mondta, hogy az övé. Persze elkuncogtam magam, de elbűvölt a sárga, sárigcérnás férfi hálóing, majd előkerült az ugyancsak sárigcérna hímzésű törölköző, hálósipka, csángó csizma, férfiing. És így kezdett mesélni a népviseletről, hogy milyen asszony mit hordott, ki hány ruhát varrt magának. Ott-hon előszedtem nagyanyámat, aki a padlásra vezetett, és egy régi ládából előszedte a mostani ruhám néhány darabját. Rögtön rácsaptam, hogy ez az enyém lesz, de nekem még van egy nővérem, tehát alapjában őt illette volna a ruha, csak nekem szerencsém volt, mert apám nagynénje a szalagokat, övet nekem adta, aki pont olyan „nyikhány”, sovánny voltam, mint ő, s akkor beleegyeztem, hogy legyen közös, ma-

(folytatás a következő oldalon)

Büszke vagyok azokra, akik otthon...

(folytatás az előző oldalról)

radjon minden a ládában, s majd a sors eldönti, kihez fog kerülni. Kettőnk közül kinek lesz majd lánya. Itt nagyot ugrottam az időben, és akkor akár egyértelműnek is mondható, hogy miért van most nálam a ruha. Mert nekem született lányom, de én még mindig ezt otthon tartom, abban a bizonyos ládában. Sajnos nem tartom valószínűnek, hogy a lányom valaha is felvenné. Szerintem a fiam fogja majd meg a ládát megőrzés céljából.

Először 1982-ben viseltem a ruhát. Csernátfaluban (Négyfalu egyik falva), akkor volt egy Füzesi Irénke nevű tiszteletesasszony, akinél én konfirmáltam. Akkor egy nagyon nagy létszámú konfirmándus csoport volt. Vagy 40-en voltunk, Ő döntötte el, hogy dacolva minden tilalommal, előveteti a ládából a megmaradt ruhadarabokat. Kiderült, hogy nagyon kevesen tudnának eredeti ruhákat összeszedni. S akkor pár szülő nekifogott, anyagokat vettek, lemásolták és megvarraták a ruhákat. Mindenkin azért volt valami eredeti, de a hiányzó darabokat megvarrták. Nekem is, azt hiszem, az alsószoknyám új keletű. A

majdnem húsz lányból csak vagy ötnek volt eredeti ruhája. A 3-as számú iskolában volt pár hámos rokolya, de azokat valamiért mi nem kérhettük akkor el. Azt hiszem titokba tartották, hogy egyáltalán az iskola őriz ilyeneket. Talán féltették ezeket. Őszintén, nem emlékszem, hogy miért nem volt egyik lányon sem ilyen régi ruha. Mindegyikünkön a színes, fehér szoknya színes, vagy csipkekötény, buggyos csipkeujjú blúz, színes, gyöngyös mellény volt, öv és köszöntű. Ezt nekem Barkó Etelka néni adta kölcsön. Azt hiszem mi voltunk „a dekrétes csángók”, így becézgettek minket. (Zárójelben, a nővérem még fehér ruhában konfirmált. Tulajdonképpen, akkor rakódott össze a több helyről származó örökség, amikor kiderült, hogy én abban fogok konfirmálni.) Sem utánunk, sem előttünk nem konfirmáltak népviseletben. Kilencvenig biztos nem. Utána talán egy-két lány felvette a viseletet, ma mintha gyakoribb ez, főleg, hogy kezdték szervezeten varrni az újabb ruhákat. Akkor erőst büszke voltam. Utána nem vettem sokáig fel. Bevallom őszintén, nem voltam én olyan hagyományőrző. Mindig is szerettem a régi dolgokat, de igazán nem tettem azért, hogy származásomat nagydobra verjem. Utólag ezt most bánom is.

De újságíróként egyszer nagyon ragaszkodtam, hogy magamra öltsem, 2014-ben, a gyimesi Puliszkafesztiválon, amikor a *Magyar Adást* meghívták. Volt korábban is, de ez volt az első, amin résztvettünk. Régi felvételeket vittünk, a csángó Kalákát is. Egykori és mostani hagyományőrzőket hívtunk meg, Kaláka szerkesztőket, adatközlőket. Ennek én voltam a házigazdája, és ragaszkodtam, hogy ezt hétfalusi viseletben tegyem. Kissé félttem, hisz sokan mondták, hogy illetlenség gyimesiekhez vendégként hétfalusi viseletben menni, ezt a helyiek rossz néven fogják venni, de hála megérzésemnek, amiben bíztam, pont az ellentéte következett be. Szívesen fogadtak a színes ruhámban. Akkor is kellett köszönytűt kölcsönöznek. A ruha továbbra is a ládában fekszik

Azt is be kell vallanom, hogy tévésként, valahogy úgy érzetem, hogy ha valami nem odavaló, akkor ez az. Lehet butaság, de én ezt így éreztem. Le kell írnom, hogy főleg akkor erősödött meg bennem ez az érzés, amikor rájöttem, hogy a nagyobb nézettségű médiákat inkább hívják bizonyos rendezvényekre. Persze kivétel is volt, mint például a tavalyi zajzoni napok, néhány Szent Mihály nap, hisz forgattunk

Szilágyi Gödri Ildikó
hagyományos barcasági
viseletben

néhányszor otthon is azért. Ne értsd félre, nem szomorúsággal mondom ezt a szívemben, hisz én sem tettem semmit azért, hogy ez esetleg másként legyen, de nem is ez a célom, hogy „híres hétfalusi csángóként” legyek elismerve. Sokkal, de sokkal többet ér nekem az, ha egy riportban el tudom mondani: mennyire büszke vagyok azokra, akik otthon felvállalják a hagyományok őrzését, hogy mennyire tisztellem azokat az asszonyokat, akik varrják, újraélesztik a viseletet, és nem utolsósorban azokra a fiatalokra, akik ezt felvállalják, nem szégyellnek „régi

korokat” időző ruhákban járni ünnepekkor. Akik mondják a csángó meséket, akik éltetik a Csángó Alapítványt és sorolhatnám.

A magam részéről diszkréten őrzöm szívemben, ládáimban, lakásomban a megannyi családi tárgyat, népviseletet. Azt hiszem ez is fontos, hisz ha minden családban van legalább egy csángó bútordarab, egy kézelő, egy varrottas, mindegy, hogy milyen modern miliőbe van beágyazva, azt jelenti, hogy valami tovább él. És ez így is lesz. Lehet sokaknak furcsán hangzik, de személy szerint soha nem fogom a gyereke-

imre ráerőltetni, főleg a lányomra, hogy felvegye a csángóruhát. Nem az ő világa, nincs is olyan alkalma, nem volt ilyen környezetbe beavatódva, viszont tudja, hogy mit mire használnak, szívesen örli mai napig is a mákot a dédnagyanyja mákdarálóján, és ott lóg egy csángó szalag az érettségi szalagja mellett, mert „annyira jól megférnek egymással”. Én viszont most erőst hálás vagyok azért, hogy ezt leírhattam, s hogy nagy ritkán elmondhatom nyilvánosan is, hogy hétfalusi csángó lány vagyok.

Szilágyi Gödri Ildikó

Lehet pályázni az AIPS 2024-es Médiadíjaira

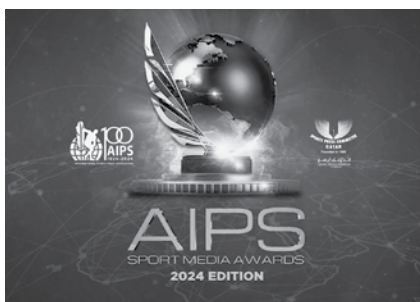
Az aipsawards.com oldalon létre kell hozni egy profilt, majd elküldeni a pályamunkát. A beküldés ingyenes. A weboldalnak van román nyelvű verziója. Mindenki legfeljebb két pályázatot tölthet fel. A feltöltés nem haladja meg a tíz percet legyen szó akár írásos kategóriák PDF-jéről, audio fájlról vagy videóról. A linkelések mindaddig megengedettek, amíg megfelelnek a követelményeknek (szabadon hozzáférhetőek, a megjelenés dátuma látható). Az összes kiegészítő anyag (szkriptek, feliratok, angol fordítás) feltöltéskor vagy egy későbbi szakaszban is mellékelhető. Minden anyag 2023. november 5. és 2024. november 4. között készülhetett. Csak az ezen időpontok között közzétett anyagokkal lehet érvényesen pályázni 2024. november 4-ig. A nyertesek pénzdíja 8000 dollár, másodikoké 3000, a harmadikoké pedig 2000.

KATEGÓRIÁK: FOTÓ, AKCIÓKÉP

Olyan fotó, amely egy emlékezetes sportos pillanatot örökít meg valamely sporteseményen.

FOTÓ, SOROZAT

Minimum három, legfeljebb öt kép. E képek készülhettek egyazon vagy különböző sportágban.

LEGJOBB CIKK

Olyan szakmai tudást és tájékozottságot tükröző írás, amely az adott témakörbe releváns betekintést nyújt, hangulatos, eredeti megfogalmazásban.

LEGJOBB SZÍNES ÍRÁS

Mindazon történetek elmesélése, amelyek az innovatív gondolkodást, a vizsgálódást mutatják be szenvedélyesen, hangulatosan megírva, megragadva az érzelmeket a sport világában.

HANGANYAG

Lehet rádióriport, internetes hanganyag (podcast), kommentár vagy más munka, amely nemcsak tartalmaz, hanem technikai innovációt és minőségi kutatómunkát is tükröz.

SPORTOLÓI VIDEO PORTRÉ

Olyan tíz percnél hosszabb videó, amely lenyűgöző, mélyreható képet vázol fel egy sportolóról, vagy a

sportvilág egyik prominens, meghatározó alakjáról.

DOKUMENTUMFILM

Olyan tíz percnél hosszabb videó, amely egy lenyűgöző vagy feltáró jellegű történetet mesél el a sportvilág valamely szeletéből, s a minőségi kutatási eredmények minőségi filmkészítéssel fonódnak össze.

RÖVID SPORTMAGAZIN JELLEGŰ ALKOTÁS

Olyan tíz percnél rövidebb videó, amely lenyűgöző, mélyreható képet vázol fel egy sportolóról, vagy a sportvilág egyik prominens, meghatározó alakjáról.

FIATAL RIPORTEREK

Az 1995. január 1. után született sportújságírók három kategóriában pályázhatnak: írott anyag, fotó, műsorkészítés (hanganyag, videó). A kategóriák legjobbjainak díja: „öszöntődíjasként” részt vehetnek egy világversenyen, s minden költségüket az utazástól a szállásig az AIPS állja. A személyenkénti két pályázatból csak egy adható be.

Az előzsűrizésben részt vesznek az AIPS Végrehajtó Bizottságának mindenkori tagjai, köztük dr. Csisztu Zsuzsa alelnök is.

További infók: sportujsagirok.hu

Brassai Sajtófotó-pályázat 2024

Sajtófotó-pályázatunk idei kiírására minden korábbinál több szerző jelentkezett, a 41 alkotó munkáiból változatos, színvonalas anyagot zsűrizhetett a **Balási Csaba**, M.FIAP fotográfus, a Nemzetközi Fotóművész Szövetség (FIAP) hivatalos romániai titkára – Csíkszereda; **Eugen Negrea**, E.FIAP/b fotográfus, a Romániai Fotóművészek Országos Szövetségének elnöke – Bukarest; **Halmágyi Zsolt**, fotográfus, a MŰRE sajtófotós és videoújságíró szakosztályának elnöke – Csíkszereda; **Huszár Szilamér**, fotográfus, a Sepsiszentgyörgyi Művészeti Népiskola fotószakának koordinátora, a Magyar Fotóművészek Világszövetségének tagja – Sepsiszentgyörgy; **Szigeti Tamás**, Balogh Rudolf-díjas fotóriporter, a Magyar Újságírók Országos Szövetségének tagja – Budapest összetételű értékelő bizottság.

Az idei kiírás a korábbiakhoz képest azzal az újdonsággal szolgált, hogy a portréfotó kategória helyett bekerült az etnofotó kategória. Ugyancsak újdonság, hogy immár sikerült úgy időzíteni a pályázatot, hogy az előző naptári évben, azaz 2023-ban készült felvételek vehettek részt a kiírásban. Ennek megfelelően a következő felhívást is 2025 első heteiben tesszük majd közzé.

Januárban egyébként Csíkszeredában a Megyeháza Galériában egy Best of Brassai kiállítást szerveztünk az előző évek legjobb képeiből válogatva, míg az idei képekből júniusban Nagyváradban, a Károlyi kastély két földszinti terében nyílt igen jól kialakított tárlat, köszönhetően a helyi Vénig László fotóklub tagjainak, illetve Bikfalvi Zsolt fotósnak, a kastély munkatársának.

A díjak az alábbiak szerint alakultak:

Brassai-fődíj: Hodgyai István

Brassai-különdíj: Szöllősi Mátyás
teljes pályázati anyaga

1. Hír- és eseményfotó

I. díj Hodgyai István Martalék

II. díj Szigeti Vajk István: Húsvétvasárnap reggele

III. díj: Bikfalvi Zsolt: A ragadozó

2. Etno fotók

I. díj Lukács Mária: Ezer székely leány

II. díj Kerekes István: Az ugróköztél varázsa, Keresztelkedés a Nyárádban

III. díj Majorán Márta: Nemzetbiztosítás

3. Szociofotók

I. díj Kerekes István: A nyomor favágói

II. díj Sánta István Csaba: Búcsújárók

III. díj Albert Levente: Vadászat

4. Sportfotók

I. díj Manases Sándor: Monster Dark

II. díj Ótos András: Nemzeti vágta (sorozat)

III. díj Kádár Csongor: Ez az én hazám

5. Drónfotók

I. díj Pinti Attila: Csíksomlyói kegytemplom

II. díj: Szigeti Vajk István: Káposztás rongyszőnyeg

III. díj Tyihán Hunor: River

6. Mobilfotók, open kategória

I. díj: Ágoston Éva: Vihar előtt

II. díj: Incze László: Március 15.

III. díj: Haraszi Judit: Átjárók

Következő oldalainkon a pályázaton díjban részesült képek közül válogatunk.

(1) Hodgyai István Martalék

2023 augusztus 14., Székelyudvarhely, Maxell gyár

(2-3-4-5) Hodgyai István

Csönd ciripelget utánunk (sorozat)

Egy diák elhunyt, három társa megsérült, miután rájuk omlott a székelyudvarhelyi Tamási Áron Gimnázium bentlakásának egy része. A romok közül négy bentlakót mentettek ki a tűzoltók. Az épület külső falának egyik része és négy emeleti háló omlott be hétfő délután, feltehetően az épület udvarán zajló munkálatok miatt. A hatóságok nagy erővel dolgoztak a diákok mentésén. (Forrás: Hargita Népe)

A sorozat címe utalás Kovács András Feenc Hajnali csillag peregrin című költeményére

Szöllősi Mátyás

(6) Szabadon

Idős szaszak férfi alszik az indonéziai Lombok szigetén található Narmada-parkban 2023 májusában.

Szöllősi Mátyás

(7) Generációk

A 87 éves Berta és a 92 éves István legkisebb unokájukkal Gyimesfelsőlóki házuk kertjében 2023 nyarán.

Lukács Mária

(8) Ezer székely leány

Kerekes István

(9, 10, 11, 12) „A Nyárádban való kereszteltetésedkor Urunk ...” (sorozat)

A Gábor cigányok vágynak Krisztus szeretetére. Az 1990-es évek után gomba módra megjelentek közép és kelet Európában is a protestáns egyházakhoz kapcsolódó neoprotestáns egyházak és szekták. Ezek rítusaikban az őskeresztényeket próbálják utánozni. A szombatisták is a zsidó hagyományhoz kötődően szom-

Hodgyai István: Csönd ciripelget utánunk

Hodgyai István: Csönd ciripelget utánunk

Hodgyai István: Csönd ciripelget utánunk

baton ünnepelnek. És minden ilyen jellegű protestáns szekta általában a helyi folyóban (esetünkben a Nyárárdban) kereszteli meg az éppen beavatni kíváncsózó híveket. A szónok is, és a beavatandó is fehérbe öltözik. z a lényeg, hogy a víz alá nyomják az illetőnek a fejét, tehát maga az elmetisztul meg és nyílik meg a szentháromság imáadására. A sorozat 2023. július 8-án készült Erdélyben, egy Nyárárd-menti faluban.

Augusztusban érkezett a hír, hogy a marosvásárhelyi származású, Magyarországon élő **Kerekes István** világbajnok fotóművész lett, avagy a legjobbak legjobbjá (Best of the Best) 2023-ban. Ő a magyar fotográfia történetében az első, az európai fotográfia történetében a harmadik, míg a világ fotográfia történetében a kilencedik fotóművész, aki ezt a díjat elnyerte, a Brassai-pályázatnak korábban több alkalommal is fődíjas alkotója volt.

(13) **Sánta István Csaba** **Búcsújárók**

A Csíkszépvízi fúvószenekar lovas szekéren közelítette meg a Csíksomlyói búcsú helyszínét 2023-ban

(14) **Manases Sándor** **Monster dunk**

Karel Guzman hatalmas zsákolása az Ulm elleni Európa Kupa mérkőzésen, Kolozsvár, 2023 novemberében

(15) **Pinti Attila** **A hit otthona**

Csíksomlyói kegytemplom 2023 január 28.

(16) **Pinti Attila** **Gyertyalángok fényében megélt emlékezés**

Mindenszentek Csíkszeredában, 2023. november 1.

(17) **Szigeti Vajk István** **Káposztás rongyszőnyeg**

Hodgyai István:
Csönd ciripelget utánunk

Hodgyai István: Martalék

6

Szőllősi Mátyás: Szabadon

7

Szőllősi Mátyás: Generációk

9

Kerekes István: „A Nyárádban való kereszteltetésedkor Urunk...”

10

Kerekes István: „A Nyárádban való kereszteltetésedkor Urunk...”

11

Kerekes István: „A Nyárádban való kereszteltetésedkor Urunk...”

12

Kerekes István: „A Nyárádban való kereszteltetésedkor Urunk...”

Manases Sándor: Monster dunk

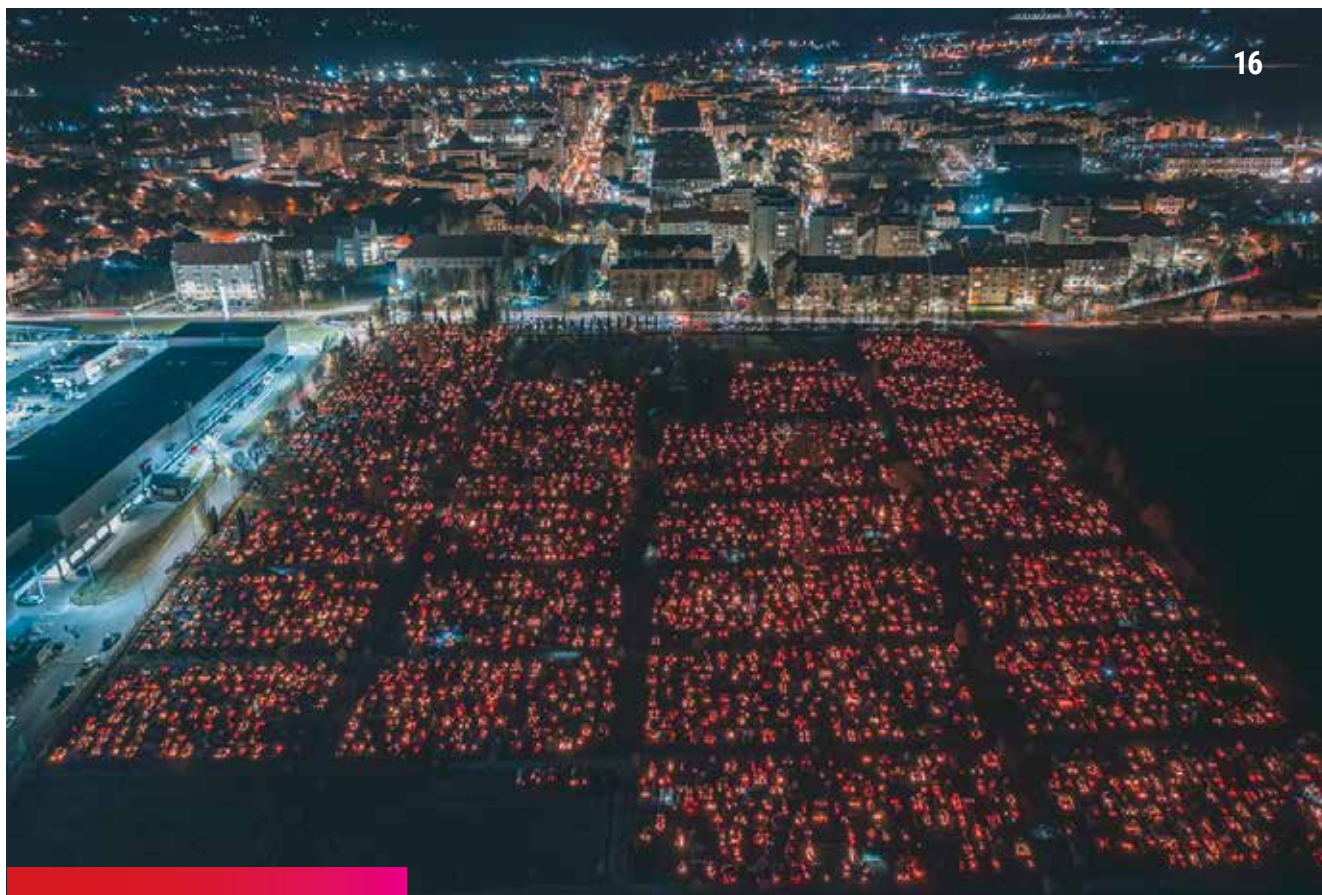
Sánta István Csaba: Búcsújárók

Lukács Mária: Ezer székely leány

Pinti Attila: A hit otthona

Pinti Attila: Gyertyalángok fényében
megélt emlékezés

Szigeti Vajk István: Káposztás
rongyszőnyeg

Kitüntetett kollégáink méltatásai

Amint az 5. oldalon már jeleztük, szeptember első napjaiban jelentős magyar állami kitüntetést vehetett át Csíkszeredában **Ambrus Attila** és **Sarány István**. Az alábbiakban az elhangzott méltatásokból közlünk részleteket.

Ambrus Attila laudációja

„A sajtó szavahihetősége ugyan csak megkopott.” Meredeknek tűnik első olvasatra Ambrus Attila egyik publicisztikai írásának első mondata, de érdemes tovább olvasni remekül érvelő szövegét, ugyanis e hitelvesztésről maguk az újságírók is tehetnek, mert: „A hírhajzában gyakran ellenőrizetlen tartalmak jelennek meg.” E magatartás okán „A sajtó immár nem az igazság keresésének eszköze, hanem az indulatkeltés közege. Ami megítélésén is ront”. Kemény szentencia, de ha egy olyan kaliberű publicista fogalmazza meg, mint Ambrus Attila, elhihetjük neki. Megoldásként pedig azt ajánlja a pályatársaknak, hogy válasszanak: a sajtó vagy „továbbra is erősíti hangulatkeltő szerepét, a politikai szerepvállalást vagy igyekszik szembesíteni fogyasztót a sokarcú valósággal”. Nem kétséges, hogy ő maga újságíróként, szerkesztőként melyik utat választotta.

Szerkesztői ars poeticájának adott hangot abból az alkalomból, hogy az általa vezetett lap – a magyar nyelvterület leghosszabb ideje szinte folyamatosan megjelenő periodikus kiadványa, a Brassói Lapok működésének 176. évébe lépett. Mint a Bukaresti Rádió magyar nyelvű adásában elhangzott jegyzetében megjegyezte, „Az újság meghatározó volt a két világháború között és meghatározóvá kívánt válni 1969 és

Ambrus Attila és Sarány István
a csíkszeredai díjátadón

1989 után is”. A ma a túlélésért küzdő lap „Politikai állásfoglalásaiban... a magyarság összefogását kívánja és fogja szolgálni, semmiképpen sem a széthúzást. Ma is ezt próbáljuk.”

Ambrus Attila azon ritka újságírófajta, aki nemcsak gondokat tár fel, hanem megoldást kínál, vagy legalábbis annak keresésére buzdítja olvasóit. Kételkedésre és gondolkodásra. Mint írja egyik publicisztikájában, „A felelős újságíró – aki legfeljebb hobbi biológus és a történelem iránt is érdeklődést mutat – annyit tehet, hogy nem erősíti fel a politikai panikkeltést.”

Újságíróként nem csupán lapot szerkeszt, vezeti a Maszol hírportál vélemény-rovatát és hetente jelentkezik jegyzeteivel a Bukaresti Rádió magyar adásában, no meg más magyar nyelvű médiafelületeken, hanem újságírói közösséget is szervez. Aktívan részt vett a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete létrehozásában, volt a szervezet elnökségi tagja, két mandátumban elnöke, később a Becsületbíróság elnökeként működött. Az ő elnöki ténykedése alatt született többek között az Erdély felfedezése című riport-könyvsorozat, amelynek kötetei az erdélyi magyar valóság keresztmetszetét adják. (...)

lyi magyar valóság keresztmetszetét adják. (...)

Sarány István laudációja

„Hogy mit jelent újságírónak lenni? Elsősorban szakmai elkötelezettséget, hivatástudatot, professzionizmust és a szakma iránti alázatot.” Így válaszolt évtizedekkel ezelőtt Sarány István a nehezen megválaszolható, s a válasz érvényességét még nehezebben bizonyítható kérdésre. Az elmúlt évek, évtizedek István riporter-elemzői képességeinek éleslátását, újságírói hitelét erősítették. Cseke Gábor írta róla, hogy ő egy olyan kihalóban lévő nemzedékhez tartozik, aki még átérzi a leírt szó súlyát, aki mindig számít az olvasó együttgondolkodására. Miközben aggodalommal figyeli, hogy a keresztény értékrendet egy másik, fogyasztói értékrend váltja fel, írásaival, kultúremberi kiállásával figyelmeztet: nem szabad elfogadnunk, hogy a modern világban a közösségről az egyénre tevődjön át a hangsúly, hogy a közösségi értékek háttérbe szoruljanak az egyéni érdekek mögött.

Sarány István nem sztárújságíró – noha akár lehetne is –, hanem közéleti ember, értelmiségi, akinek habitusát erősen meghatározza az a közeg, ahol szép családjával él, ahol párbeszédet igyekszik folytatni azokkal, akikkel sorsközösséget vállalt. Írói, közírói munkásságát végleg behatárolta, óriássá növesztette Székelyföld. (...)

Nem túlzok, ha azt állítom, Sarány István lételeme a valóságra való állandó ráhangolódás és -kapcsolódás, de a székelység, erdélyi magyarság kulturális cselekvéseinek rögzítése, elősegítése is, miközben ő maga is részt vesz a kulturális aktusban, nemcsak megfigyelő, hanem teremtő ember is, Isten elhívott munkatársa egy élhető Székelyföld fenntartásában. (...)

Búcsú újságíró pályatársaktól

Az utóbbi hónapokban számos kiváló kollégától búcsúztunk, következő oldalainkon rájuk emlékezünk munkatársaink méltató gondolataival.

Boér Károly rádiós szerkesztő

Életének 68. évében elhunyt Boér Károly, a Marosvásárhelyi Rádió szerkesztője.

Boér Károly 1956. november 18-án született Marosvásárhelyen, 1975-ben végzett a Bolyai Farkas Elméleti Líceumban. 1977-1980 között a Kolozsvári Zeneakadémia Zenepedagógia szakán tanári oklevelet szerzett.

Zenés, egyházi, tájékoztató műsorok szerkesztője volt, a Marosvásárhelyi Rádió szalagtarában több órnyi értékes, a népi hagyományokhoz kötődő gyűjtés őrző emléké. Számtalan komolyzenei felvételt készített a marosvásárhelyi Állami Filharmónia koncertjeiről. Ő volt a Bartók nyomában című projekt ötletgazdája, megvalósító-

ja: Bartók Béla nyárádmonti gyűjtésének nyomvonalát követve szervezett versenyeket gyerekeknek, tehetségeket fedezett fel.

Évekig közvetítette előben a Marosvásárhelyi Rádióban a Csíksomlyói Búcsút. Rendszeresen tudósított a Tusványosi Nyári Szabadegyetemről, a Csíkszeredai Régizene Fesztiválról, a marosvásárhelyi Harmonia Cordis Gitárfesztiválról. 2019-ben pápai kitüntetésben részesült a csíksomlyói pápalátogatás közvetítéséért. 1991-től 2021-ig a Marosvásárhelyi Rádió munkatársa volt, de nyugdíjba vonulása után is tovább dolgozott. Isten nyugtassa!

2024. április 16.

Borbély Zoltán zenei szerkesztő

Életének 90. évében elhunyt idősebb Borbély Zoltán, a Marosvásárhelyi Rádió nyugalmazott zenei szerkesztője, az erdélyi magyar zenei élet és rádiózás jelentős személyisége.

Borbély Zoltán 1934-ben született az udvarhelyszéki Kiskalambfalván. Tanulmányait a székelykeresztúri tanítóképzőben, majd a kolozsvári Zeneakadémián végezte. Egy évet tanított a marosvásárhelyi Bolyai Farkas középiskolában, majd 1959-től nyugdíjazásáig a Marosvásárhelyi Rádió zenei szerkesztője volt. Hozzáértéssel, nagy szaktudással, kifinomult művészi érzékkel válogatta, gyűjtötte a népzenei és klasszikusoktól a kortárs előadóművészekig a zenéjüket, éneküket. Számos ifjú tehetséget karolt felt és támogatott abban, hogy a rádió hullámhosszán ismertté tegye nevüket, művészetüket az adáskörzetben és azon kívül, ami abban az időben igencsak ösztönző volt sokak számára. Munkásságának legnagyobb érdeme, hogy létrehozta a rádió zenei hangtárát, s ezzel többek

Borbély Zoltán zenei szerkesztő

között erdélyi zeneszerzők műveit őrizte meg az utókornak. Hagyományt teremtett, és a Marosvásárhelyi Rádió Aranyszalagtarával együtt ezáltal értéket mentett. Tekintettel arra, hogy Marosvásárhelyen a komolyzenei életnek igen gazdag múltja van, arra törekedett, hogy a Marosvásárhelyi Filharmónia, de ugyanígy a fiatal tehetségek kibontakozását segítve a művészeti szakközépiskola koncertjeit rögzítse a magnószalagokon, így nagyon sok felvétel – ami ma zenetörténeti kuriózumnak számít – maradt meg az 1960–1970-es időkből. 1971 fordulópontot jelentett Marosvásárhely zenei életében, akkor kezdődött a Zenei Napok rendezvénysorozata, ahonnan Borbély Zoltán nem hiányozhatott, és így számos remek előadó fellépését rögzítette hangszalagon. Külön ki kell emelni, hogy a Székely Népi Együttes fénykorában is ott volt szinte minden előadás, és így kiváló énekeseinek előadásaival, dalaival is gyarapíthatta a hangtárát. A felvételek megőrzték az utókor számára többek között Madaras Gábor, Veress Árpád, Cseh Judit, Tóth Erzsébet, Széllyes Sándor, Balogh Dénes és mások hangját, dalait. Sokukat ezek a felvételek

Boér Károly rádiós szerkesztő

Fotó: Szász Attila

öszönöztek arra, hogy lemezt adjanak ki, és nemcsak az adáskörzetben, hanem az országban is ismeretek és elismertek legyenek.

Id. Borbély Zoltán előszeretettel támogatta és karolta fel a fiatal könnyűzenei tehetségeket, részt vállalt a romániai magyar zenei mozgalomban. A hazai magyar könnyűzene számos eseményén – mint pl. Siculus, a Tavirózsa fesztivál – jelen volt. Nemcsak technikai, hanem zenei tudásával is segített, tanácsot adott, igazította a zenészek, előadóművészek sorsát, karrierjét, sokukkal életre szóló barátságot kötött. Többek között felvételeket készített Tóth Tamással, Tóth Erzsébettel, Zeitz Gabriellával, Fogarassy Györggyel, olyan autentikus előadókkal, akik neki köszönhetően is beírták nevüket az erdélyi magyar zenetörténeti tárba. Életpályája során az évtizedek alatt több tízezer zenei felvétel készült. Nyugdíjazása után is segített, tanácsot adott új kollégáinak, és nem hiányzott egyetlen nagyobb zenei rendezvényről, amíg tehetett, aktívan jelen volt Marosvásárhely kulturális életében. Hátrahagyott örökségéről egyik interjúban azt mondta: „... minden háromperces hangfelvételtől, ha nem is regényt, de elbeszélést lehetne írni”.

Az erdélyi magyar művelődési élet szürke eminenciása, a rádiózás doyenje távozott közülünk. Emlékét nemcsak szerettei, közvetlen munkatársai, hanem a zenét szerető emberek is megőrzik, főleg a több szekrényi szalagok, amelyek neki köszönhetően maradtak meg, és gazdagítják a közös erdélyi magyar szellemi tárat.

2024. április 16.

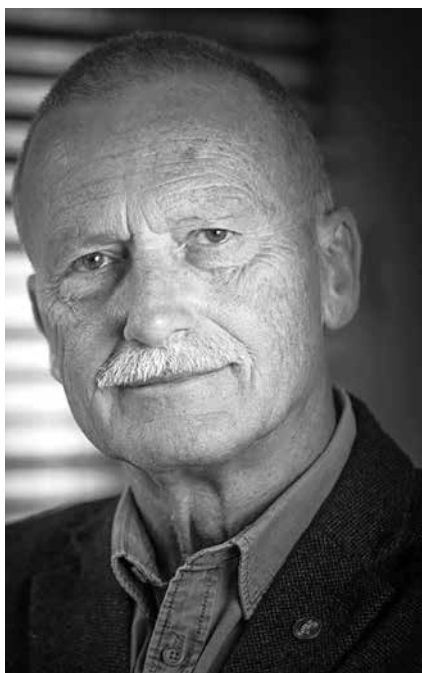
Forrás: Marosvásárhelyi Rádió

Havasi János újságíró, szerkesztő

Életének 72. évében elhunyt Havasi János Herczeg Ferenc-díjas újságíró, szerkesztő.

Síratom a most elhunyt Havasi Jánost. Az író, szerkesztőt, jó ba-

rátot. Aki rendszerváltoztatásunk része volt gondolkodásával, az általa alapított pécsi Helyzet hetilapnál, a Dunántúli Napló, a Jelenkor, a Duna tévé, az MTVA műhelyében, Andrásfalvy Bertalan minisztériumában. Tévés munkaterületeinek neve beszédes – Regionális, Kisebbségi és Határon túli, Közéleti. Kultúránk közvetítője volt Párizsban a Magyar Intézet igazgatójaként. Ismerhettük hadisírok gondozójaként, a málenkij robotnak nevezett szovjet büntett feltárájaként

Havasi János újságíró, szerkesztő

lágerekbe hurcolt magyar áldozatok dokumentálójaként. Gyászolom az író, tizennégy könyv szerzőjét, a szerkesztőt, akinek fontos volt a határon túliak és a vidékiek élete is. Nem sorolom értékes életművének ismert méltatásait (ezek közt kivételesnek számít a „Magyar hadisírgondozásért” és Párizs városának nagyérme kitüntetés), inkább emberi értékeit, rejtett pozitívumait idézem, tartom számon. Tiszta lelki, bajban segítő társat, emberpróbáló küzdelmek jellemes tanúját, igazi „ancien combattant” kortársat gyászolok.

Havasi János visszafogott, lényeglátó, értékekre figyelő egyetemes magyar ember volt. Illetve van, mivel homo christianus világnézete révén immár a valóság örök jelenében

él. Az »örök« szó megállítja gondolatot. Neki köszönhetjük a megrendítő Örök tél filmet (Szász Attila, Köbli Norbert alkotását), amely Havasi regényéből készült. A filmet ismerők tudhatják, a könyv is, a filmdráma is túl van a fikción, döbbenetesen igaz dokumentum – saját édesanyjának, a gulágra hurcolt nőnek a története az alap.

Életében ott vannak a közelmúlt évtizedeinek kincsei. Emlékszem arra, milyen jól zenélt (jogász létére) az első táncházakban, közös utunkon miként sorolta Somogy (szűkebb hazája – hiszen Dombóváron született) környezeti pusztulásait vagy közös barátunk, a remek szobrász Bocz Gyula műveit a villányi hegyen, hogyan mutatta be riportját a Donnál, az Urálban, Erdélyben, a lengyeleknél végzett kutatóútjairól. És a Donyec-medencében – édesanyja lágerének helyszínén, véres jelenünk mai terepén – hogyan tárta fel a ma is aktuális konfliktusokat. Aktuális az is, amikor egy nyilvános vita szereplőjének hívott (egy hazánkról írt, történelemhamisító francia könyv párizsi elemzésére), és a reptéren azzal fogadott: „Nézd meg jól, Franciaország épp most haldoklik.” S megmutatta Párizs dicsekvő fényei helyett a nagy európai város sötét foltjait, az elfoglalt szégyenszögleteket.

János jellemében egyszerre láthattuk a felfedező kemény következetességét és a szelídséget. Nem kereste a konfliktusokat, azok találták meg őt. Fátyolos, halk beszéde révén sokan tévesztették össze hangunkat. Nem tanár szakon végzett, az életével nevelt sokakat. A magyar közszolgálati média, szeretetteljes családja büszke lehet rá. Ő maga sosem volt büszkélkedő. Hetvenegy évesen is fiatal marad. A leveleit rendre ezzel az örök idézettel zárta: Soli Deo Gloria. Tanulhatnánk tőle.

Deme Tamás

2024. május 8.

Forrás: Magyar Nemet

(folytatás a következő oldalon)

Búcsú újságíró pályatársaktól

(folytatás az előző oldalról)

Dr. Szőcs Géza Mihály közíró, főszerkesztő

Június 2-án elhunyt dr. Szőcs Géza Mihály (szül.: 1937. február 8-án), tanár, a fizikai tudományok doktora, közíró, közönség szervező és -építő, Kézdivásárhely Pro Urbedíjasa.

Dr. Szőcs Géza neve összeforrott a Siculus Rádióéval: a 95 Mhz-en sugárzó adónak sokáig volt a főszerkesztője, nevét a Vasárnapi jegyzet című műsor miatt is sokan ismerték, amely számos értékes interjúval, stúdióbeszélgetéssel jelentkezett minden héten.

A sokrétű, nagy műveltségű tanárember nyugalomba vonulásáig a rádiót igazgatta, majd a stafétát átadva könyvsorozat írásába kezdett, ezek a Hang-könyvek voltak, és általában Kézdivásárhely és környékének történetéhez adtak érdekes, sokszor személyes hangvétellű információkat. A sorozat utolsó részét, az Éveink hangját múlt héten a kézdivásárhelyi Borudvarban mutatták be még a szerző jelenlétében.

Dr. Szőcs Géza Mihály közíró, főszerkesztő

A kultúraszervezésben is jeleskedő dr. Szőcs Géza középiskoláit Kézdivásárhelyen végezte (1954), majd a Bolyai Tudományegyetem Matematika–Fizika Karán szerzett tanári diplomát 1958-ban. Szülővárosában 1991-ig tevékenykedett középiskolai tanárként, – ez idő alatt szerkesztette az iskola Atom című folyóiratát, majd áttelepült Magyarországra és az egri Eszterházy Károly Főiskola tanáraként tevékenykedett.

Első szakcikkét a Matematikai és Fizikai Lapok közölte 1962-ben. Pedagógiai és módszertani írásait a Tanügyi Újságban, a Revista de Fizică și Chimie, Matematikai és Fizikai Lapok, Megyei Tükör, A Hét hasábjain, a nagybányai, illetve a iași-i főiskolák szakközlönyeiben közölte.

Ébred az erdő című zenés-táncos mesejátékát a Kovászna megyei Művelődési Bizottság jelentette meg (Sepsiszentgyörgy, 1980. Kis színpadi művek); a mesejátékot 14-szer adták elő Kézdivásárhelyen, Csíkszeredában és Sepsiszentgyörgyön.

Társszerzője volt a Fizikai kísérletek című könyvnek (Eger, 1993), szerzője a Gábor Áron emlékezete című könyvnek, több színházi darab rendezője és színpadra vivője volt, a leg sikeresebbnek ítélt a Svejka, a derék katonája címet viselte. Kézdivásárhelyi színházi világának a történetét a Színháztudományunk hangja című, a fentebb említett sorozat részét képező kötetben foglalta össze.

Kézdivásárhelyért tett munkássága elismeréseként Bokor Tibor polgármester 2018-ban Pro Urbedíjjal tüntette ki.

2024. június 2.

Forrás: Maszol

Cselényi László szerkesztő, rendező, a Duna TV elnöke

73 éves korában elhunyt Cselényi László kolozsvári születésű rendező, szerkesztő, egyetemi tanár, a Duna

Cselényi László szerkesztő, rendező

Televízió volt elnöke. Cselényi Lászlóról Selmeczi György, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kosuth- és Erkel-díjas zeneszerző, zongoraművész írt nekrológot, amelyet alább közlünk.

Órula jut eszünkbe: sziporkázó elme! Igen, Cselényi László sziporkázó elme volt. A rendező, szerkesztő, a Duna TV volt elnöke, az apa, a nagyapa, a jóbarát, itt hagyott bennünket június 23-án, hosszú, súlyos betegség után. Csodálatra méltó kolozsvári családba született, a karizmatikus Cselényi Béla történész professzor, és felesége – a nemkülönben ragyogó „Anyjuk” – elsőszülött fiaként. A család – fittyet hányva a kor nyomasztó és kérlelhetetlen szellemének – a szépség, a jóság, a nagyság bővületében, az európai és az erdélyi értékrend megtartásában terelte fiait (Lászlót s a később jelentős költővé lett Bélát) az igényes szellemi élet, a választékos ízlés, a józan hazafias elköteleződés útjain. Így történhetett, hogy László különleges személyiséggé lett. Élete és életműve egységbe forrt. Egy nemzedék, egy kitartó, mélyen morális, bátor és elkötelezett nemzedék vezéregyénisége lett. Személyiségének végtelenül rokonszenves vonásait jól szemlélteti, hogy derű-

vel, olykor akasztófahumorral viselte a Securitate zaklatásait, hogy a legaggasztóbb helyzetekben is képes volt happy end-et jósolni, hogy egész környezetét arra sarkallta, hogy bizalommal tekintsen akár a küszöbön álló jövőbe, hogy kamaszos pátozzsal ecsetelje jövőendő sikereinket s végül átlássa az erdélyi sors sokarcú megnyilatkozásait. Orbán György, a nagy zeneszerző-kortárs írja róla: Kolozsváron mindenki egy bolygórendszerhez tartozott. Vagy többhöz. De a legerősebb tömegvonzás mégis Laci volt. A Cselényihez való »betoppadás« rangot, rítust, státuszt, szektát, »páholy-bérletet« jelentett. ...Kolozsváron centrum volt, közösségsszervező erő, és bizony, hamubasúlt pogácsánkat Cselényi László sütötte. ... Megtörte az áthatolhatatlannak vélt korlátokat, áttört a népiek és az urbánusok rozsdás védvonalán...” Cselényi lendülete bámulatos volt. A Duna TV egyik aranykora biztosan a nevéhez kötődik. Alig vannak, akik olyan hatékonysággal artikuláltak volna az erdélyi magyar kisebbség ügyét, mint ő. A maga sajátos módján igazi alkotó volt, aki életének minden eseményét „megalkotta”. És a filmjeiről még nem is beszélünk... Sokan ma is az ő gondolatmenete szerint „álmodják vissza” a legendás Duna TV-t. Elbocsátása után visszavonult, apai, nagyapai feladatainak szentelte magát. Pótolhatatlan szellem! Nagyon fog hiányozni! Selmeczi György Cselényi László 1951. február 1-én született Kolozsváron, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem pszichológia-történelem-filozófia szakán tanult. Bukarestben rendezői végzettséget szerzett. Az erdélyi Stúdió 51 alapító vezetője; az 1970-es évek közepén a csoportot felszámolták. 1974–1977 között a Kolozsvári Bábszínháznál kreativitáskutató, irodalmi referens, rendező volt. 1977–1981 között a Román Televízió bukaresti magyar adásánál rendező, szerkesztő volt. 1981–1983 között munkanélküli, tejkihordó volt. 1983-ban települt Magyarországra. 1983–1996 között a Magyar Televízió szerkesztő-rendezőjeként dolgozott. 1996–2001 kö-

zött a Duna Televízió rendezője volt, ahol Minoritates Mundi sorozatát 1999-ben Európa-díjjal jutalmazták. 2002–2005 között az Uránia Nemzeti Filmszínház Kht. ügyvezetője volt. 2005–2010 között a Duna Televízió elnöke volt.

Selmeczi György zeneszerző

2024. június 24.

Forrás: Kronikaonline

Nánó Csaba író, újságíró

Szomorú vagyok. És dühös. Meghalt egy kolléga. Egy két lábon járó színházi lexikon, a szakmájához, a kultúrához és alanyaihoz mindig jó érzékkel és alázattal viszonyuló újságíró, halk szavú, szerény, mosolygós ember. Nem Istenre haragszom, arra nincs jogom. Hanem a helyzetre. A maga hatvan egy kevés pluszával nem volt fiatal, mondják egyesek. Valamikor ivott, cigizett, teszük hozzá szintén ők. Rákos is volt szegény, sopánkodnak egy ráadásnyit ugyanazok. Mind igaz. De arról nem tesznek említést, hogy lényegében mi adta meg az utolsó löketet, amely a gödör szélére taszította.

Az utóbbi két évtizedben Nánó Csaba előbb Marosvásárhelyen, majd Kolozsváron volt kollégám. A Központnál, utána az Erdélyi Naplónál. Ritkán beszélgettünk, még ritkábban találkoztunk. Mindemellet nem csak hogy egy nyelvet beszélünk, de azt úgy tettük, mintha már valamelyik múlt életünkből dialogizálnánk. A tavalyi év elején még közös szakmai terveket is szőttünk, amelyek aztán rajtunk kívülálló okok miatt időnap előtt meghíúsultak. A kegyetlen betegség közben megtámadta a tüdejét, de nem e miatt fogyott el körülötte a levegő. Beteg volt, de tette kész. A kezelés megviselte. A lekezelés még inkább. Szakmai lenullázása meg egyenesen tönkretette. Főként, hogy onnan kapta az övön aluli ütést, ahonnan a legkevésbé számított rá. Hiába az olvasók biztató szava, olyanná vált, mint a gyermek, akinek elveszik a játékát. Merthogy neki tényleg elvették. Előbb betűk, majd szavak

Nánó Csaba író, újságíró

Fotó: Bíró István

nélkül maradt. Péntek óta mi meg nélküle. Az igazi vesztesek mi vagyunk, neki megadatik a mennyei napló írása.

Szuchér Ervin

2024. június 30.

Forrás: Marosvásárhely.ma

Csifó János rádiós riporter, szerkesztő

Személyazonosságijában az állt: született 1935. január 31-én, de a családjá, munkatársai, barátai tudtuk, hogy valójában 1935. január 28-án látta meg a napvilágot. Egy kései interjúbán ezt a kettős születésnapot így magyarázta: „Január 28-án születtem, ami péntekre esett. Édesapám elment „örömködni” a haverjaival, és csak hétfőn ért haza. Hétfőn bement a hivatalba és mondta, hogy a fiacskáját úgy hívják, hogy János és írják be, hogy 28-án született. A hivatalnok azonban közölte, hogy nem lehet, mivel aznap 31-e volt, és azt kell beírni.” Ő ezt az apró szülői mulasztást a tőle megszokott kedves humorával úgy ol-

(folytatás a következő oldalon)

Búcsú újságíró pályatársaktól

(folytatás az előző oldalról)

dotta fel, hogy négynapos szülinapokat tartott, barátai pedig vették a lapot, s minden nap felköszöntötték. Legutóbb, idén januárban, amikor Marosvásárhelyen, egy patinás pizzázóban ünnepelte együtt a januárban született MÚRE (Magyar Újságírók Romániai Egyesülete) tagok születésnapját az egyesület Maros megyei szervezete – közöttük természetesen a Csifó Jánosét is, – a szeretetből csak „Csifókának” becézett János a baráti, kollegiális jókívánságok nem szűnő áradatát azzal szakította félbe, hogy „Gyerekek, a jókívánságokból hagyjatok valamit a századik szülinapomra is”, amin akkor mindenki jót nevetett. Ma már fájó valóságként tudjuk, hogy századik közös születésnap, melyen újból négy napig köszönthetnénk Csifó Jánost, sajnos, már nem lesz, egyik leghíresebb rádiós műsora, a „Megy a magnó vándorútra...” magnójával égi vándorútra indult, ott készíti majd az örökkévalóságba előtte járókkal az immár csak általuk tudott témákról az interjúkat. Nekünk, itt

Csifó János rádiós riporter, szerkesztő

a földön, maradnak az e világon készített érdekes, hangulatosan mulatságos történetek, a régen készült interjúk, riportok százai, melyek mostantól az aranszalagtárban az ő hangjával is kiegészülve őrzik az olyan kiválóságok hangját, mint Böződi György, Erdős Irma, Farczádi Elek, Franyó Zoltán, Incze János Dés, Kányádi Sándor, báró Kemény János, Kós Károly, Kőszegi

Margit, Páll Lajos, Sipos Lajos, Sütő András, Szabó Lajos, Székely János, Szilágyi Domokos, Tamás Ferenc és Tarr László.

A Magyar Újságírók Romániai Egyesülete (MÚRE) mély fájdalommal búcsúzik Csifó Jánostól a Marosvásárhelyi Rádió nyugalmazott riporter-szerkesztőjétől, egyesületünk egyik legidősebb tagjától, aki élete végéig aktívan részt vett az egyesület tevékenységében, s bár a legutóbbi időkben a járás egyre nehezebb feladat volt számára, fizikai jelenlétével mégis megtisztelte az egyesületi rendezvényeket.

A nagy rádiós generáció oszlopos tagjaként kiváló szakember volt, sajátos orgánumával szinte eleve elrendeltetett, hogy rádiós legyen. Több évtizedes aktív pályafutásai alatt több mint nyolcezer felvételt készített, 1961–1998 között a Marosvásárhelyi Rádió riportere, szerkesztője, osztályvezetője. Rádiójátékok, meseadaptációk, ankétok összeállítója, portréműsorok készítője. Munkásságát a MÚRE 2008-ban Rádiós Nívó-díjjal ismerte el.

2024. augusztus 26.

Forrás: Mure.ro

Bemutatták Csép Sándor emlékkönyvét

Csép Sándor televíziós szakember (1938-2013) halálának tizedik évfordulójára készült el a **Sorskérdéseink hordozója** című könyv, amelyben özvegye, Albert Júlia színművész ismerteti Csép Sándor életét és munkáját, de helyet kapnak munkatársainak emlékező írásai is. A könyv kolozsvári bemutatóján, a Györkös-emlékházban Maksay Ágnes televíziós szerkesztő emlékezett Csép Sándorra, majd H. Szabó Gyula szerkesztő, közíró moderálta azt a be-

szelgetést, amelynek során Albert Júlia több részletet árult el a Csép Sándort foglalkoztató kérdésekről, mint az erdélyi magyarság megmaradása, demográfiai problémák.

A könyvbemutatón közreműködött Csép Sándor lánya, Dénes Anna hegedűművész (kísért: Horváth Edit zongoraművész), Albert Júlia színművész pedig az esemény kezdetén versösszeállítással emlékezett férjére.

A Szabadság tudósítása alapján

A napokban kerül nyomdába Egyesületünk legújabb riportkötete, mely a gyergyószárhegyi Művészeti és Kulturális Központ alapításának 50. évfordulóján Szárhegy község múltjával és jelenével foglalkozó írásokat és képeket kínál az olvasónak. A könyv bemutatóját **október 25-én, pénteken 17 órától** tartjuk a művészeti központ előadótermében.

Fotók: Bajna György felvétele a Lázár-kastélyról; Aurel Ciupe festőművész munka közben a hetvenes években a festőtelepen

MÚRE-Ősz, 2024, Szováta

Szakmai találkozó és közgyűlés

2024. október 4-6. között, péntektől vasárnapig Szovátafürdőn, a Teleki Oktatási Központban (Teleki Hotel) tartjuk a Magyar Újságírók Romániai Egyesülete idei őszi szakmai találkozóját és közgyűlését.

PROGRAM

OKTÓBER 4., PÉNTEK

12.00–13.00/ 16.00–17.0 érkezés, regisztráció

13.00–13.45 ebéd igény esetén a délutáni foglalkozás résztvevőinek

14.00–18.00 *Bevezető a mesterséges intelligencia világába.* Foglalkozás a kolozsvári Pine Lines marketing és AI konzultációs ügynökség közreműködésével. A tanfolyam 1 óra elméleti részből és 3 óra gyakorlatból áll (fontos saját laptop használata!).

A résztvevők elsajátíthatják a Chat GPT-vel való kommunikációt, feladatokat fogalmaznak meg a mesterséges intelligencia számára, hogy az adott kérdésre/kérdésre megfelelő válasz érkezzen. Az előadók rádiós és televíziós munkatársak számára is ötletekkel, javaslatokkal fognak szolgálni.

Moderátor: Bartha Csaba

Közben 16.00–16.10 kávészünet

18.00–18.30 A Brassai Sajtófotó pályázat 2024 zsűrizett anyagának megnyitója.

18.30–19.30 Őtkarikás rádiósok – Kádár Zoltán és Szép Zoltán párizsi élménybeszámolója. Moderátor: Szucher Ervin

19.30–20.00 Vacsora

20.00–21.00 a PRESSing focicsapat mérkőzése a szováta tanárok csapatával a helyi sportteremben.

21.00–23.30 Média-wellness TOK Wellness Center, kóruspróba

OKTÓBER 5., SZOMBAT

8.30–9.30 Reggeli

9.30–11.00 Rendkívüli közgyűlés

Kb. 11.00–11.15 Kávészünet

11.30–12.30 Kerek évfordulós közmédiáink. Kerekasztal-beszélgetés a romániai magyar közmédiások munkatársaival. Közreműködik: Kovács Péter, Szász Attila, Fekete Hajnal, Mosoni Emőke, Bartha Csaba, Forró László. Moderátor: Szűcs László

13.00–13.45 Ebéd

14.30–16.00 Kacsó Sándor Emlékkonferencia – együttműködésben a Spectator Alapítvánnyal. Közreműködik: Ambrus Attila, Kacsó Sándor, Cseke Péter. Moderátor: H. Szabó Gyula

Kb. 16.00 Kávészünet

16.30–17.30 Könyvek a sajtóról, sajtósok könyvei 2024-ben. Moderátor: Rácz Éva

19.30–21.30 Az Egyesület 2023. évi szakmai díjainak az átadása, koccintás, vacsora

22.00–23.30 Média-wellness TOK Wellness Center, kóruspróba

OKTÓBER 8., VASÁRNAP

8.30–9.30 Reggeli, elutazás stb.